

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—. — Poštno-šekovni
račun 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi
ali vsaka beseda Din 1.20.

Koroškimi Slovencem.

Pretekli mesec je bilo zborovanje Društva narodov v Ženevi. Kakor vsako leto so tudi letos odposlanci Nemčije na tem zborovanju sprožili razgovor o narodnih manjšinah in njihovih pravicah. Zastopnik Nemčije, bivši minister Koch-Weser je predložil resolucijo, ki naj bi jo sprejelo zborovanje Društva narodov in ki tako-le začneja: »Zbor Društva narodov je prepričan o nujni potrebi, da se svete pravice manjšin brez prikrajšanja vzdržujejo in branijo, in sicer radi tega, da se mir utrdi ter se narodi približajo drug drugemu.« Ko je Koch-Weser branil in tolmačil to resolucijo, je med drugimi tudi poudaril, kako usodno bi bilo, če bi se ustalilo mnenje, češ, da je vprašanje manjšin že zadovoljivo rešeno. Temu pa ni tako. V Evropi so nevarnostne točke, ki se ne dajo drugače odstraniti, kakor z zaupnim sodelovanjem manjšin z državami v Društvu narodov.

Svete pravice manjšin: tako deklarirajo Nemci vsako leto na zborovanjih Društva narodov. Ta pesem je že postala uradna (službena, uradna) melodija nemške zunanje politike, ki zadoni povsod, kjer zabri kitara te politike. Bila bi to lepa melodija, ki bi gotovo že bila ganila srca državljkov, ki se zbirajo v Ženevi, ako bi ne veljala samo nemškim manjšinam. Svete pravice manjšin: tako pravijo, samo nemške manjšine pa imajo v mislih. Nemci dobro vedo, kaj pomenjajo za nje nemške manjšine v posameznih državah. To so klini, ki jih zabijajo v strnjeni organizem nenemških držav, in čim globlje prodrejo ti klini, tem večje razpokline, in to gospodarske in politične razpokline dobi organizem teh držav. Nemci so vrlo vešč v tem, da uporabijo vsak nemški živelj v tujih državah za namene svoje politike. V Nemčiji cesarja Viljema je prevladovala težnja, naseliti kjerkoli mogoče nemške trgovce. Z vsakim nemškim trgovcem, ki se udomači in utrdi v tuji državi, je zabiti žrebelj v ograjo držav, ki bo nanj Nemčija obesila svoje orožje.

Svete pravice narodnih manjšin! Ali pravice slovenske manjšine na Koroškem niso svete? Po mednarodnem pojmovanju so, po nemškem ravnanju pa niso. Do 10. oktobra 1920 so tudi

Nemci na Koroškem govorili na vsa usta, da so pravice Slovencev svete ter da se bodo upoštevale v javnem življenju, v uradih, v šolah in cerkvah. Glasujte samo za svobodno, nedeljeno Koroško, vaše narodne pravice bodo ostale nedotaknjene: tako so Slovencem govorili pred 10 leti. In Slovenci — mnogi, ne vsi — so svetla nemškimi obljubam o svetih slovenskih pravicah verovali.

Kje pa so sedaj te svete pravice slovenske manjšine? Manjše so ko makovo zrno, tako male, da jih tudi z največjim povečalnikom ne moreš zazreti. V katerem uradu ima slovensčina svoje mesto? V kateri šoli zavzema tisto mesto, ki ji gre? Celo iz cerkva se dosledno izpodriva po nemških duhovnikih, ki se slovenskega jezika nočejo učiti. Ne samo da Nemci teh »svetih« pravic Slovincem ne dajo, celo jim javno odrekajo pravico do teh pravic. Niti za Slovence ne smatrajo slovensko manjšino, marveč za vindišarje. Pričakujejo od njih ter zahtevajo, da priznajo Karavanke ne kot mejo nedeljive Koroške, marveč kot mejo nemštva in bodoče Velenemčije. Da bi se to tem bolj in čim prej uresničilo, kupujejo slovensko zemljo ter naseljujejo na njo protestante iz Nemčije.

In vendar so pravice koroških Slovencev svete! Sveti so tisti kraji, kjer Slovenci prebivajo ali so do nedavna prebivali, pa jih od tamkaj izrivajo. Sveta je Gospasveta, kjer je nekdanji slovenski kmet v narodnem jeziku ustoličeval svojega kneza. Svet je Blatni grad, kjer je apostol koroških Slovencev škof Slomšek imel leta 1838 oni prelepi cerkveni govor o ljubezni do domovine, narodnosti in jezika, ki je v njem med drugim rekel: »Kdor se tako starega, imenitnega jezika sramuje, je podoben človeku, ki lepo pošteno obleko raz sebe strga, ki mu jo je dal dobri oče, se obleče po tuje in misli, da bo lepši. Kdor svoj materin jezik zavrne ter ga pozabi in zapusti, je zmedenemu pijancu podoben, ki zlato v prah potepta in ne ve, koliko škodo si dela. Ljubite torej svoj rod, spoštujte svoj jezik!« Sveto nam je Vrbsko jezero s svojo lepo slovensko preteklostjo. Sveto nam je Baško jezero, kjer je nastala ona nežna narodna pesem »Gorčez izaro«.

Sveti so nam ti kraji in tudi vsi drugi, kjer so prebivali ter prebivajo naši slovenski bratje. Sveti so ne samo nam, marveč tudi našim jugoslovanskim bratom v Hrvatski in Srbiji. V teh dneh plove združena jugoslovanska misel preko Karavank, da obišče naše brate, ki tamkaj prebivajo. Ta duševni obisk naj bo našim koroškim bratom v bodrilo, da ne klonijo v duhu, marveč da se vztrajno zayzemajo za svoje svete pravice. Vprašujoč jih s pesnikom: »Bratje, kako je v vas? Ali so vaše njive zorane?«, jih obenem spodbujamo, da skrbno gojijo med ljudstvom duhovne njive narodne izobrazbe, prosvete in kulture.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Avstrija je dobila pod predsedstvom Vaugcina novo vlado, ki je sestavljena iz krščanskih socialcev in iz zastopnikov Heimwehra. V novem kabinetu ima zunanje ministrstvo že znani povojni avstrijski politik prelat dr. Seipel. Notranji minister je komaj 31 letni in v celi Evropi najmlajši minister, vodja Heimwehra knez Starhenberg. Nova avstrijska vlada je predvsem volilna vlada in bodo poskusili pri tokratnih volitvah krščanski socialci s Heimwehrom poraziti socialne demokrate in izvesti spremembo volilnega reda. Volitve so določene za 9. novembra. V volilnem boju bo postavil Heimwehr s krščanskimi socialci skupne liste. Samo na Koroškem, Štajerskem in Gradiščanskem, kjer večina Heimwehra ni krščansko socialna, bodo nastopili heimwehrovci z lastnimi listami. Heimwehr napoveduje najnajoostrejši volilni boj, katerega bodo podžigali govorniki narodno socialistične stranke iz Nemčije, ki je tako proti pričakovanju narasla pri zadnjih volitvah.

Balkanska konferenca. Zastopniki balkanskih držav so se sestali te dni v grškem glavnem mestu v Atenah. Cilj teh posvetovanj bi naj bil pomirjenje Balkana, da bi zavladal med balkanskimi narodi iskren sporazum.

Zaroka bolgarskega kralja Borisa. Bolgarski kralj Boris se je zaročil s italijansko princezino Ivano.

Rumunski ministrski predsednik Maniu je ponudil kralju radi gospo-